

MANAGEMENTUL ȚINTELOR ÎN CONFLICTELE MODERNE

THE MANAGEMENT OF TARGETS IN MODERN CONFLICTS

Col.drd. Constantin-Valentin BORDEI*

În orice colectivitate există mulțumiți și nemulțumiți, favorizați și defavorizați, ură și dragoste, dispute și împăcări, dar prin educație ar trebui să învățăm cu toții că trebuie să ne conformăm unor reguli, să ne respectăm semenii și, mai ales, să înțelegem că oricine poate greși, dar există niște limite admisibile care nu trebuie să afecteze integritatea fizică sau psihomorală a celorlalți oameni alături de care conviețuim, iar cei care depășesc aceste bariere nu merită să-și ducă existența alături de noi.

Angoasa războiului hibrid și lupta cu terorismul impun o nouă configurație a metodelor de pregătire/planificare a confruntărilor și a modelelor acționale, o nouă dimensionare a spațiului de luptă, precum și o nouă filozofie de abordare a acestor provocări destabilizatoare. Capacitatea de dispersare și de disimulare a elementelor teroriste, ineditul și imprevizibilul acțiunilor desfășurate de către acestea, posibilitățile tot mai crescute de a folosi mijloace tehnologice de ultimă generație, arme de distrugere în masă, atacuri cibernetice, concomitent cu creșterea posibilităților de maximizare a efectelor, au ca urmare un efort complicat și în acțiunea de identificare și de distrugere a acestora.

Fără a înțelege în profunzime originile, mediul propice de supraviețuire, modul de manifestare și scopurile fenomenului terorist, este evident că nu putem întreprinde acțiuni eficiente de combatere a acestuia prin tehnici/tactici/proceduri specifice fiecărui caz în parte, structuri specializate și echipamente sau mijloace adecvate.

In any community there are happy and unhappy people, privileged and underprivileged people, hate and love, disputes and reconciliation, but thanks to education all of us should learn that we have to obey some rules, respect people around us and, especially, understand that anyone may be wrong, but there are some reasonable limits which should not affect the physical integrity or the psycho-moral integrity of other people with whom we live together. Those who overcome those barriers do not deserve to live beside us.

Anxiety of the hybrid war and the fight against terrorism require a new configuration of the methods of preparation / planning of confrontations and actionable patterns, a new battle space sizing and a new philosophy to approach to these destabilizing challenges. The ability of dispersal and the ability of dissimulation of the terrorist elements, the novelty and unpredictability of the actions carried out by them, the increased possibilities of using the latest technological means, weapons of mass destruction, cyber attacks, while increasing the opportunities of maximizing of the effects, have as a result a complicated effort in the action to identify and destroy them.

Without thoroughly understanding the origins, the propitious environment to survival, the mode of expression and the purposes of terrorism, it is clear that we cannot take effective action to combat it by techniques / tactics / procedures specific to each case, by specialized structures and equipment or by appropriate means.

Cuvinte-cheie: targeting; terorism; stabilitate.

Keywords: targeting; terrorism; stability.

Argument

Tendința de uniformizare, prin globalizare, a valorilor universale contemporane din domeniul cultural, economic, politic, social, legislativ etc., oferă oportunitatea apariției unor tensiuni între nou și vechi sau modern și conservator, care, de cele mai

multe ori, nu se limitează la un conflict ideologic, ci se amplifică voit prin contraexemple, cazuri particulare, accidente inerente, uneori minciuni sau exagerări și poate prea multă înverșunare ori patimă, degenerând mai întâi în situații confuze care se transformă în stări conflictuale.

Regimurile dictatoriale impun cu forța politici publice care servesc în cele mai multe cazuri intereselor celor aflați la putere fără să permită „puncte de vedere” în contradicție cu poziția

**Regimentul 52 Artilerie Mixtă „General Alexandru Tell”, Bârlad
e-mail: bordei_anca@yahoo.com*

oficială a statului, aspect care dus la extrem naște nemulțumiri care în timp se amplifică și conduc la adevărate explozii sociale generatoare de instabilitate, de care pot profita elemente teroriste, fie de partea insurgenților, fie de partea autorităților, ajungând în cele din urmă să-și impună voința sau să încline balanța în direcția care-i avantajează.

În societățile democratice, din dorința respectării drepturilor omului, și în special dreptul la opinie sau egalitatea în șanse, se poate foarte ușor pica într-o extremă nesănătoasă care exagerată, denaturată și incitată de mass-media ostilă poate duce la divergențe sociale care, la fel de bine, pot fi întreținute, susținute sau exploatate de rețelele teroriste.

Odată cu încheierea Războiului Rece, când în mentalul colectiv se fixase o senzație relativă de echilibru bipolar, ne așteptam cu toții ca mediul de securitate să fie oarecum incert și, în așteptarea unor provocări generate mai degrabă de crize economico-financiare, de boli/maladii incurabile cu viteză mare de propagare, dezastre naturale sau accesul din ce în ce mai limitat la resurse, ne-am pomenit în fața unui fenomen mult mai complex și imprevizibil, terorismul, care declanșează teamă, nesiguranță și incertitudine la nivel planetar.

S-a pus adeseori problema suplimentării controlului de către autoritățile statale și suplimentarea instrumentelor de putere, în special al așa-numitor „instituții din umbră”, care culeg și analizează informații în încercarea de identificare, prevenire și eliminare a întregii game de amenințări la adresa siguranței publice, însă s-a ajuns întotdeauna la concluzia că excesele de orice natură trebuie evitate și este de preferat existența unui echilibru între drepturile individuale, securitatea națională și consensul internațional asupra noțiunilor de putere, valoare și interese comune (bunăstare; climat de siguranță și dreptate; drepturi și obligații unanim recunoscute; protecția mediului și a infrastructurilor esențiale ale comunităților etc.).

Tipologia provocărilor contemporane

Posibilitățile actuale de confecționare, depozitare, transport/răspândire și utilizare a armamentelor și sistemelor distructive inteligente, clasice, improvizate sau de distrugere în masă, reprezintă o vulnerabilitate majoră la adresa securității mondiale care, exploatată de către teroriști, poate produce consecințe distructive

majore și un impact psihologic profund ce se propagă rapid la nivel planetar, cu efecte destabilizatoare.

Având în vedere posibilitățile lesne de procurare și răspândire a substanțelor biologice, precum și amploarea efectelor (creștere exponențială; boli, afecțiuni diverse, decese etc.), apreciez că se impune luarea următoarelor măsuri preventive:

- menținerea sub control a fabricării și distribuirii substanțelor biologice, microorganismelor, toxinelor etc., precum și respectarea tratatului internațional (din 1972) privind interzicerea producerii, dezvoltării și stocării armelor biologice;

- preocuparea organelor abilitate pentru sănătatea populației (obligativitatea controalelor medicale, vaccinările etc.) și a celorlalți factori din mediul ambiant ce o pot influența;

- finanțarea programelor de instruire și de educație a populației pe linia dezvoltării spiritului civic privind informarea autorităților responsabile în cazul îmbolnăvirii oamenilor, animalelor etc. sau la constatarea unor activități suspecte ce vizează fabricarea, transportul, depozitarea sau răspândirea de agenți biochimici sau componente ale acestora (apă, aer, culturi agricole, animale etc.).

Explozia demografică și cerințele tehnologice ale lumii moderne au făcut ca resursele să scadă pe zi ce trece, ecosistemul să se degradeze continuu, schimbările climatice și fenomenele extreme asociate să se intensifice, calitatea vieții să urmeze o curbă descendentă în cel mai îngrijorător mod cu putință, iar transmiterea bolilor, virușilor și maladiilor să se propage alarmant de repede la scară internațională.

Demersurile internaționale referitoare la protecția populației în fața crizelor pandemice generate de terorism, tind să fie în centrul atenției, în condițiile multiplicării amenințărilor la adresa sănătății și creșterii temerilor populației privind procurarea și utilizarea substanțelor/agenților biologici de către organizațiile teroriste.

O abordare eficientă de combatere a terorismului contemporan, în condițiile în care se poate asimila ca fiind unul de falie, nu este posibilă decât printr-o serie de programe și strategii complexe, pe termen lung, care ar putea viza:

- reducerea decalajelor economice, socio-culturale și civilizaționale;

- armonizarea intereselor principalilor actori statali/nonstatali și renunțarea la politica

de dominare și presiune a centrelor de putere și influență;

- crearea unui sistem de securitate bazat pe creșteri economice, sisteme și proceduri standard de gestionare a crizelor și conflictelor, precum și realizarea și promovarea unei strategii a descurajării cumulate.

Migrația clandestină, uneori în masă, pe fondul sărăciei și al încălcării drepturilor omului, urmată de acordarea azilului politic unor cetățeni cercetați pentru infracțiuni, chiar de acte teroriste în țările de origine, reprezintă o „breșă” în sistemul de valori al țărilor democratice ce poate avea repercursiuni viitoare asupra ordinii și a securității statelor respective.

Principalele religii ale lumii se deosebesc semnificativ din punct de vedere al doctrinelor teologice, al credințelor propovăduite, al numărului de adepți, al gradului de angajare în eforturi politice și al răspândirii geografice. Mișcările religioase militante extremiste încearcă în multe situații, și de cele mai multe ori reușesc, să se substituie autorităților statului, promovând opinii politice, propunând decizii cu impact național, implicându-se de asemenea în educație sau diferite programe sociale, făcând în nenumărate cazuri mai mult rău decât bine societăților în care se manifestă. Cei mai extremiști dintre aceștia, liderii islamici, interpretează Coranul într-un mod abuziv în scopul legitimării unor acte sângeroase cu tentă teroristă, manipulând credincioșii și îndemnându-i la violență, destabilizare și ură împotriva Occidentului, pe fondul unor neîmpliniri, neajunsuri și greutăți materiale cotidiene.

Analizând aspectele prezentate anterior am identificat o serie de *soluții* în prevenirea conflictelor cu minorități etnice și religioase, după cum urmează:

- integrarea acestora în colectivități, fără restricții sau limitări;
- protejarea, garantarea și respectul valorilor minorităților;
- facilități privind manifestări și exprimări culturale, istorice, lingvistice sau spirituale;
- armonizarea legislației pe linia educației în zone cu populații de etnie/religie majoritară (istorie, limbă, religie etc.).

Resursele acțiunilor teroriste provin, în cea mai mare parte, din activități ilicite specifice crimei organizate sau alte tipuri de manifestări

care eludează legislația (munca la negru, trafic de armament și substanțe interzise, spălare de bani, jocuri ilegale, prostituție, șantaj, amenințări, luare de ostatici etc.), dar și din sponsorizări/colecte ale simpatizanților sau susținătorilor.

Finanțarea terorismului poate fi directă sau indirectă (prin intermediari sau destinați structurilor susținătoare/colaboratoare) și reprezintă forma primară de susținere și întreținere a acestuia, iar alocarea fondurilor poate avea ca destinatar atât grupările teroriste, cât și structurile care se implică activ sau pasiv în acțiuni teroriste.

În scopul îngrădirii activităților de finanțare a terorismului se recomandă:

- verificarea cu strictețe a respectării legislației internaționale, îndeosebi pe linia aplicării măsurilor standard de cunoaștere a clientelei și natura activității prestate, și pedepsirea fără rezerve a celor care o încalcă;
- ținerea sub control a transferurilor bancare (eliminând principiul „secretului bancar”) și eradicarea activităților ce vizează economia subterană.

Caracteristica esențială a zilelor noastre o reprezintă evoluția galopantă în domeniul calculatoarelor și comunicațiilor pe fondul „setei de cunoaștere”, nevoii de comunicare și posibilităților facile de accesare a informațiilor, aspect care nu a făcut să crească atât importanța informației, cât și creșterea spectaculoasă a numărului beneficiarilor (fără restricții) și consecințele exploatarei informațiilor (bune sau rele).

În ultimii ani, lumea virtuală a devenit un mediu preferat de exprimare al rețelelor teroriste (mesaje mobilizatoare, de „intoxicare”, de instigare, de terorizare; imagini/poze; filme reprezentative etc.), atât datorită faptului că mesajele acestora au devenit în cel mai avantajos caz marginale pentru mass-media, dar și pentru că este un mijloc ieftin, ușor accesibil, interactiv, care anulează granițele terestre și care nu filtrează nicio formă de exprimare.

Spațiul virtual oferă accesul la o bază de date și informații inestimabilă și, mai mult ca niciodată, organizații teroriste din spații cultural-geografice complet diferite au posibilitatea, și o și fac, de a se interconecta, de a efectua schimb de modele acționale și idei, și chiar de a stabili strategii comune.

Între apărarea intereselor și securității colective și respectarea dreptului individual la

libera exprimare există, în multe situații, o graniță interpretabilă, dar această delimitare nu este mai sensibilă decât în cazul utilizării platformelor de comunicare online de către teroriști și, de aceea, gestionarea spectrului informațional (autorizarea cenzurii; monitorizarea forumurilor/rețelelor de socializare/discuții etc.) ar trebui dezbătută în spațiul public și stabilite legislativ niște limitări și constrângeri, drepturi și obligații atât pentru cei care controlează, cât și pentru utilizatori.

Valorile culturale și spirituale ale oricărui grup reprezintă fundamentul ce definește identitatea comunității respective. Analiza acestui sistem de valori, izvoarele, evoluția, interferența cu alte culturi și civilizații, probleme socio-economice, precum și confruntările cu alte colectivități umane, reprezintă un prim pas în înțelegerea elementelor ce pot genera stări conflictuale și manifestări violente ale membrilor entității respective. Cauzele stărilor conflictuale sunt, de regulă, generate de interese asociate cu confruntări din zona culturală, istorică, teritorială, politică etc.

Elemente reprezentative ale procesului de targeting

În opinia mea există trei tipuri de ținte împotriva cărora trebuie să graviteze procesul de targeting. Prima gamă de ținte vizate constă în celulele/organizațiile teroriste cu liderii și membrii lor, infrastructura și resursele tehnologice/materiale/financiare ale acestora în care se utilizează întreg spectrul de acțiuni (directe/indirecte; letale/neletale etc.). Al doilea set de ținte include statele/organizațiile/instituțiile/indivizii care oferă sprijin de orice fel teroriștilor, aprobă și susțin actele violente ale acestora, asupra cărora se impun preponderent măsuri coercitive non-combat (restricții, embargo, amenzi sau pedepse legislative). Dacă în primele două categorii sunt ținte apreciate ca fiind ostile, în al treilea tip de ținte se regăsesc statele/organizațiile/instituțiile/indivizii ce fac parte din forțele neutre/pasive care pot fi educate/influențate/constrânse de una dintre părți, de regulă, prin acțiuni specifice operațiilor informaționale.

Angajarea țintelor trebuie să fie acceptabilă și autorizată de către factorii decidenți, avându-se în vedere faptul că spațiul de angajare reprezintă un sistem complex cu multe interdependențe de natură politică, socială, culturală, etnică sau

religioasă, iar exploatarea oportunităților și integrarea capabilităților sunt esențiale în obținerea și menținerea succesului pe timpul contracarării amenințărilor teroriste.

Condițiile fundamentale pentru realizarea succesului în procesul de targeting sunt următoarele:

- claritatea aranjamentelor de comandă și a responsabilităților/sarcinilor;
- oportunitatea și veridicitatea informațiilor;
- legitimitatea acțiunilor;
- moralul și încrederea forțelor proprii;
- flexibilitatea planurilor acționale;
- asigurarea suportului logistic și informațional necesar susținerii efortului operațional;
- planificarea centralizată și execuția descentralizată, dar sincronizată în ansamblul acțiunii;
- stabilirea din timp a criteriilor/indicatorilor de evaluare a efectelor;
- cunoașterea constrângerilor și restricțiilor;
- identificarea riscurilor și acceptarea/asumarea acestora;
- conducerea continuă a acțiunilor;
- protecția forțelor proprii, a nonteroriștilor, a infrastructurii și mediului;
- obținerea efectelor prognozate/îndeplinirea scopului final;
- capacitate ridicată de reacție la evenimente neprevăzute.

În situația în care baza de date este insuficientă, în procesul de planificare se utilizează ipoteze de lucru care, pe măsura obținerii de informații suplimentare cu un grad acceptabil de certitudine, se îmbunătățesc, se adaptează și se validează.

Analiza capabilităților este o etapă în care se estimează forțele și mijloacele necesare, precum și acțiunile de atac, ținându-se cont de:

- caracteristicile operaționale ale țintelor (importanță/rol, dimensiuni/disponere, forță/consistență/energie/rezistență, vulnerabilități/slăbiciuni etc.);
- modalitatea de abordare a țintelor (direct/indirect, prin utilizarea mijloacelor letale/neletale, acțiuni simultane/sucesive etc.);
- riscurile asumate (pentru forțele angajate/neangajate în confruntare, mediul înconjurător, posibilitatea „dezghețării”/alimentării/amplificării altor stări conflictuale);
- efectele prognozate (urmările pe termen scurt/mediu/lung, tipologia/natura efectelor,

impactul mediatic/psihologic/social, costuri, lecții învățate etc.).

Planificarea constă în repartizarea sarcinilor în timp și spațiu pentru a sincroniza acțiunile și a maximiza efectele prin:

- gestionarea cu profesionalism a informațiilor;
- prioritizarea țințelor;
- integrarea sincronizată a acțiunilor cinetice sau noncinetice;
- corelarea obiectivelor cu efectele prin utilizarea instrumentelor, mijloacelor și acțiunilor adecvate;
- exercitarea fără disfuncții a actului de comandă-control.

Eficacitatea acțiunilor întreprinse se determină în baza criteriilor stabilite din timp și a indicatori de impact cuantificabili, pe timpul procesului de analiză și evaluare a efectelor (descurajare; constrângere; influențare; afectare; limitare; eliminare) în domenii variate (conceptual; psihologic; fizic; funcțional; sistemic).

Fenomenul terorist prezintă forme de manifestare diverse, în circumstanțe politice, economice, sociale și de securitate variate, au cauze multiple, sunt generate de entități mai mari sau mai mici, au repercursiuni directe într-o zonă limitată sau extinsă, dar toate au un numitor comun, și anume, *dificultatea gestionării* prin reacția la eveniment, menținerea situației sub control și acțiuni post-intervenție.

Pentru a realiza condițiile necesare obținerii succesului împotriva unei amenințări teroriste trebuie să se treacă de bariera tradițională a aplicării exclusive a forței letale, integrând întreaga gamă de acțiuni/capacități care să genereze o putere de luptă adecvată amenințării și situației specifice de desfășurare a confruntării, cum ar fi:

- operațiile informaționale;
- atacul electronic;
- operațiile psihologice;
- activitățile de relații civile și publice.

Faptul că mulți cetățeni ai planetei trăiesc în zone cu potențial de risc conflictual ridicat, în sărăcie, în dispute politice, etnice, religioase, teritoriale, în state care nu dețin monopolul puterii sau cu regimuri totalitare nu ar trebui să justifice sprijinul teroriștilor. Teroriștii speculează realități dramatice, percepții deformate și frustrări pentru a-și pune în aplicare scopurile perfide și nocive.

Comunitatea internațională ar trebui să ia atitudine, ajutând acele state aflate în dificultăți economico-financiare ce afectează bunăstarea populației din zonele afectate și să le acorde sprijin în exercitarea actului de guvernare, de control a frontierelor și de relansare economică pentru a elimina surse de instabilitate ori stări conflictuale și a reduce riscul apariției unor focare de terorism, aspecte care cu siguranță afectează, într-o formă sau alta, ordinea firească.

Concluzii și propuneri

Suspansul acțiunilor teroriste, alimentat de motivația și necunoașterea protagoniștilor sporește audiența atrocităților comise și animă mari mase de oameni, atât datorită dramei generate de acțiunea distructivă cât și de teama provocată de iraționalitatea faptelor care nu respectă nicio normă etică sau legală.

Bilanțul morților și răniților sunt cifre statistice care relevă amploarea consecințelor directe și imediate ale acțiunilor teroriste care, în schimb, nu pot măsura cu exactitate numărul victimelor adiacente (rude, prietene, martori etc.) care au trăit teroarea și îi vor mai simți gustul durerii și al neputinței multă vreme, poate toată viața, și toate efectele implicite.

Pentru a se asigura protecția împotriva terorismului, un stat trebuie să dispună, pe cât posibil, de următoarele *elemente de contracarare*:

- legislație eficientă, adecvată și oportună care să nu interfereze cu sisteme de valori ale altor entități regionale, naționale sau internaționale;
- structuri de Intelligence performante, în măsură să ofere informații oportune asupra pericolului terorist;
- forțe specializate în combaterea acțiunilor teroriste, cu o capacitate rapidă de reacție;
- instituții de ordine publică pregătite în managementul crizelor și perfect integrate în sistemul general de gestionare a atentatelor teroriste;
- platforme de comunicare rapide și sigure;
- sisteme complexe de monitorizare a provocărilor de tip terorist (atât mijloace specializate constituite la nivel național, cât și un angrenaj structural de interconectări cu mediul civil și internațional care să asigure un grad înalt de omogenitate și de integritate a informațiilor).

Să fii spectator, să privești și să constăți pur și simplu o stare de fapt, să-ți dai cu părerea, să comentezi poate fi o atitudine, dar nu este suficient, în condițiile în care dimensiunea acestui fenomen a căpătat amploare globală iar țintele atacurilor sângeroase sunt diversificate începând de la decidenți/persoane influente sau clădiri „simbol” la oameni nevinovați și obiective de infrastructură comune.

Ar fi păcat, ca după ce am evoluat atât de mult tehnologic în folosul omului, să nu găsim o cale de eradicare a acestui flagel morbid sau cel puțin de ținere sub control și îndepărtare a lui de lumea civilizată.

Suntem datori atât față de sacrificiile înaintașilor, cât și pentru viitorul urmașilor noștri să găsim soluții fezabile care să ne permită „să arătăm cu degetul” pe cei care nu se conformează regulilor

de conviețuire umană, să impunem și să acceptăm limite și restricții, și să-i izolăm pe cei „bolnavi de terorism” pentru a reuși să ne promovăm nestingheriți ideile, interesele și valorile și să le respectăm pe ale celorlalți, să ne identificăm locul și rolul care ne reprezintă și să progresăm împreună într-un climat de siguranță.

BIBLIOGRAFIE

Andreescu Anghel, *11 septembrie – provocarea secolului XXI în materie de terorism*, Editura MAI, București, 2002.

Armstrong K.I., *How Did This Happen? Terrorism and the New War*, Aford, Public Affairs, 2001.

Chiș Ioan, Popa Constantin, *Terorismul contemporan*, Editura ANI, București, 2007.

Vlădescu Andrei, *Second Life Jihad*, Revista Intelligence, București, martie - aprilie 2009.